

Regeringskansliet
Jordbruksdepartementet
103 33 Stockholm

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Magdalena Inkinen
08-563 085 40
magdalena.inkinen@hsv.se
YTTRANDE

2009-01-13
Reg.nr 13-5048-08

Yttrande över Mångfald som möjlighet – Åtgärder för ökad integration på landsbygden

Högskoleverket har anmodats att yttra sig över betänkandet *Mångfald som möjlighet – Åtgärder för ökad integration på landsbygden* (SOU 2008:56).

Sammanfattning av Högskoleverkets synpunkter

Högskoleverket delar utredarens uppfattning att det är angeläget att locka fler utrikes födda personer till de gröna näringarna. På en övergripande nivå har verket inte heller några invändningar mot de förslag som förs fram i betänkandet. Högskoleverket har valt att lämna synpunkter på förslagen om grön validering (4.1.2), rekrytering till gröna utbildningar (4.10) och forskning, studier och uppdrag (4.11) samt konsekvensanalysen (5.2).

- När det gäller *grön validering* menar Högskoleverket att det är värt att notera de uppgifter som Verket för Högskoleservice och Högskoleverket har med att bedöma utländska gymnasie- respektive högskoleutbildningar.
- Angående förslaget om *rekrytering till gröna utbildningar* anser Högskoleverket att förslaget som sådant är bra men att det är otydligt vilka utbildningar som avses, vilka åtgärder som bör vidtas och vem som ska ansvara för att de genomförs. Verket anser också att det vore önskvärt med ett helhetsgrepp där inte bara rekrytering utan även studiedeltagande och genomströmning ingår som mål.
- När det gäller *förslag till forskning, studier och uppdrag* menar Högskoleverket att det är otydligt vem som ska genomföra och finansiera de projekt som föreslås. Verket anser vidare att forskningsrådet Formas borde få i uppdrag att utlysa medel för den föreslagna forskarskolan.
- Med avseende på *konsekvensanalysen* anser Högskoleverket att det behövs en fördjupad analys av effekterna på jämställdheten.

Grön validering (4.1.2)

Högskoleverket stödjer utredarens förslag att tillsätta resurser för att utveckla valideringsmodeller för yrken inom de gröna näringarna. Enligt utredaren bör detta ”kunna ske i samarbete med Naturbrukets Yrkesnämnd, Arbetsförmedlingen, Länsstyrelsen och någon befintlig eller ny valideringsaktör”. Det kan här vara angeläget att notera de uppgifter som Verket för Högskoleservice och Högskoleverket har med att bedöma utländska gymnasie- respektive högskoleutbildningar.

Rekrytering till gröna utbildningar (4.10)

Högskoleverket delar utredarens uppfattning att det är viktigt att bredda rekryteringen till de gröna utbildningarna och att det bör tillföras resurser för detta ändamål. Enligt Högskoleverket finns det dock vissa oklarheter och brister med det förslag som förs fram i betänkandet.

Det är för det första oklart vilka utbildningar som avses i betänkandet. I förslaget nämns ”de gröna utbildningarna” och ”andra utbildningar med relevans för landsbygdens utveckling”. Det innebär att de föreslagna insatserna gäller både yrkesutbildningar inom till exempel jordbruk eller skogsbruk och utbildningar som i ett vidare perspektiv kan kopplas till landsbygdens utveckling. Den senare kategorin kan inkludera i stort sett alla utbildningar som har relevans för landsbygdens utveckling eller som kan leda till anställning eller företagande i glesbygden. Enligt Högskoleverket är det bra med en bred ansats men det är också nödvändigt att göra en tydlig avgränsning och klargöra vilka utbildningar som ska vara föremål för åtgärder.

För det andra fokuserar betänkandet alltför ensidigt på *rekryteringen* till gröna utbildningar, när det istället vore önskvärt med ett helhetsgrepp där inte bara rekrytering utan även studiedeltagande och genomströmning ingår som mål. En sådan helhetssyn är inte minst viktig för studerande med utländsk bakgrund. I rapporten *Utvärdering av arbetet med breddad rekrytering till universitet och högskolor - En samlad bild* (2007:43 R) framhåller Högskoleverket att målet med breddad rekrytering inte bara borde vara att locka till sig nya studentgrupper utan också att se till att dessa studenter faktiskt deltar i undervisningen och klarar av sina studier.

För det tredje framgår det inte tydligt vilka åtgärder som utredaren har i åtanke för att bredda rekryteringen och vem som ska ansvara för att de genomförs. Högskoleverket har i sin rapport om breddad rekrytering fört fram flera förslag som skulle kunna användas som utgångspunkt, bland annat att varje lärosäte bör formulera ett ”mångfaldsmål” samt göra uppföljningar och utvärderingar, förbättra introduktion, fadderverksamhet och stödfunktioner, samverka med utbildningsanordnare på olika nivåer och tydliggöra utbildningarnas koppling till arbetsmarknaden. Det går också att dra lärdomar av det arbete som redan bedrivs

på till exempel Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU), där många av de relevanta utbildningarna ges och där andelen studerande med utländsk bakgrund är mycket låg. I Högskoleverkets rapport framgår det att SLU arbetar med breddad rekrytering på flera sätt. Lärosätet bjuder bland annat in gymnasielever från Stockholms nordvästra förorter för att informera om verksamheten och använder sig av SLU-ambassadörer med olika etnisk bakgrund.

Förslag till forskning, studier och uppdrag (4.11)

I betänkandet ges flera förslag till forskning, studier och uppdrag som kan ge ökad kunskap om integration i de gröna näringarna. Flera av förslagen är relevanta men enligt Högskoleverket är det en brist att det inte framgår vem som ska ansvara för att studierna och forskningen genomförs och hur de ska finansieras. I kostnadsberäkningarna finns det inga uppgifter om extra medel till forskning och studier på området.

I betänkandet föreslås det också att man ska skapa en nationell forskarskola i samarbete mellan flera universitet och högskolor som har forskningskompetens på området. I förslaget ingår att man ska inrätta ett antal gemensamma doktorandtjänster med inriktning på integration i glesbygden och i de gröna näringarna. SLU Alnarp, Malmö Högskola och Linköpings universitet nämns som möjliga lärosäten som kan ingå i forskarskolan med två doktorander vardera. Högskoleverket har inga invändningar mot förslaget att inrätta en nationell forskarskola, men anser att de lärosäten som ingår i samarbetet bör utses i en öppen ansökningsprocess. Därför borde forskningsrådet Formas, som stödjer forskning inom miljö, areella näringar och samhällsbyggande, få i uppdrag att utlysa medel för forskarskolan.

Konsekvensanalys: Jämställdhet (5.2)

Utredaren framhåller att de föreslagna åtgärderna kommer att få positiva effekter på jämställdheten. Högskoleverket är dock tveksamt till den slutsatsen. Även om åtgärderna leder till att andelen utrikes födda som är sysselsatta i de gröna näringarna ökar totalt sett är det inte säkert att andelen ökar bland både kvinnor och män. Det är till exempel tänkbart att vissa verksamheter inom de gröna näringarna betraktas som traditionellt manliga sysselsättningar i en del ursprungsländer, vilket kan utgöra ett särskilt hinder för utrikes födda kvinnor. Det är också möjligt att utrikes födda kvinnor är i behov av delvis andra åtgärder än vad som är fallet för utrikes födda män. Högskoleverket anser därför att det vore önskvärt med en fördjupad konsekvensanalys utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Beslut i detta ärende har fattats av universitetskansler Anders Flodström efter föredragning av utredare Magdalena Inkinen i närvaro av huvudsekreterare Lena Adamson, informationschef Eva Ferndahl och avdelningschef Cecilia Nordling.

Anders Flodström

Magdalena Inkinen